

р пролетарийдара, холбохун!

Сынива
2 берцы

CCPC-3

CCTA.

CCTA

БРЯНСКАЯ. Хортуси и у й

ССТА фотохромната.

НАЗНАЧЕНИЕ

.....

В. А. Сухомлинской

КОММУНИСТИЧЕСКАЯ ИИТИИ ТУЪУНАН ЭТЮДТАР

(Салгыыта, Иннин хаһыат 146, 154 №№-гэр көр).

КОЛЛЕКТИВ У ОННА ЛИЧНОСТЬ

Бийншн обществобатыгар үгүү киин түсөөн үлэ-
лэһинээ — ой-санал өттүнөн сыйлан, ой-санала
баайлан атастайлан буолар чачыта динигиник өлөхсүүд-
а. Сүүг сым аһараа өттүгөр К. Маркс баччан уонна
ой куустарын оонньуута диир сүрүбүтүн бийншн көп-
чигингэр айар дьөгүр куоталаһымытыгар, хас биирэнн
киин байыта уруккутумаарар ордук көрө буолуон баар-
рымытыгар көрбүт. Динигини киин баамай мандыр
көрдөбүтэ динигини киин кииний, хайдарый диир
өйдөбүтү быһаарымыта уонна өнөө тардыстыы буолар.
Дан дойдута баар байтан, үлэһээ интиллэбичи саа-
май бадарар бабата динигини киин буолуун тар-
дыһымыта диир Карл Маркс сүрүбүтэ. Бу диниг, сүг-
дэ-өсөөт баар санал өскүөлэ коллективнай духоннай
өөрүүн өнөр тутаах өскүөлэ буолар. Ийинтийини
тардыһыны дуоһуннах буоллагына, ол киин үгүү до-
йро-атаа, итин быраат, аймах ылаан буолбат. Ийин
киин-аймах муһаһуот культурнай баайын өтөрүн-
сүтүнэн үрдүк үөрүүнү биһит.

«Оскуулаба эбэтэр кылааска дынгнээх коллектив суох». — дээн тугу ааттыбытай? Баатам туран, саамай кылаабынайа — бу оскуола өбөлөрө дынгнээх аһин буолуохха дээн үтүө холобурга тартыснаттарын көрдөрөр. Дынгнээх коллектив уоһа коллектив тыһыыгар итин билигин социалистическай оскуола дыгдурун туоһулуур. Үчүгэй коллективка өбөлөр (ордун 10—14 сакетаахтар) бэйэ-бэйэлэрин билиилэрин-көрүүлэрин, духоһнай байыдарын үлэстэлэр. Оһон өһөр сөү түс бөһөтин өйүн-санаатын байытар буолуохтаах. Коллектив тугу тыһыыгар барытыгар, чуолһан үлэбэ, өбөлөр икки ардыларыгар үтүс өрүттээх духоһнай сакылаһынара бөрөгөөн, чингэи өһөр ара буолаларын, дэ бу кырдык дынгнээх, сөһкө инталаһыт дэһ дэһ аһааха сөһ.

[illegible]

Ням, бие бэрлэнгэрэ гаталһын оёну бигр уюелай үтүө саналга түмнэг. Ой дала, өнөө колхозтоо үгснэлбэт.

Билигний социалистической общество — гражданний элэйн ааччиглыг дургинги утгыгтар, артар, кини тугу өгөрөрө таба дини ас-рхиттан илэнар эрө буолаарына киниэхэ бае баринтар. Билигнн общество бат демократизма айдообонго, илэманнаа гуан бае барингийн биланмат. Советский кини бйэстн тал: суох «иниин», «колесни» курдуу саналмат. Кини ба- пани дон-сэргэ ахсар, тусна бодууниаах, дургинай кууфунэе аарынар. Итинниг модун сайаа билигннн со- циалистической общество гражданниги дургинай өлө- гүн уркилгыныг буотар. Ол да ичин, билангннн ичтэй сылтин сыл ахсын, тус бйэстнн дургинай кууфунэе аарыныгта дургингннн илэра ордун саастарын гннн илэин өдөдөр өртөдөрүгүр чагылахыдыг кастор. Оро коллек- тивниг бирикээстэлннн, утиры итиннэикэ, тарилта ааты- ннн биэр таха суох бае баринтарэ саталынн тух да ситибоннн адалбат. Ону лабан ити илэи сирэй нымлан- саалыннн төрүэтэ буотар улахан кутталлаах. Куус өт- түшнн өтгөйөн саалдар коллективне хол-снн, холуу- ласаннн, илэиннаадын сиринэйтэ сайдар.

[illegible]

Билэнгиги киши олоер, үлдэнт бэры айгэтигэр ой үлдэе ордук үрдүк суотталаан иһэр. Итинтэн сибээстээн киши ойбо-самматта, эстетическай чувстволара байыт уонна ити чувстволары байы-байаларыттан араараар ойдоһуун улаан сыйдан иһэллэр. Кара Маркс иһэринэн «эмоциональнай олох киши айгэтин биэр саамай чабыл-хай көстүүтүкөн буолар. Советскай өскүөлэ интэн таһаарар дэгиттэр сайдымаллаах кишини ойбо уонна эмонациялар араасхемат биэр ситимиззэ. Биэр киши олоер ой үлдэе төһө айаах иһэтэни ыларыттан интеллектуальнай көрдөһүтэ үтүө оруттүкөн иһэр уонна сөччөөн киши дэгиттэр сайдымалыгэр бэры чувстволара, үрдүк культураллаах буолуута улахан суотталааһар. Билэнгиги үтүстүк бу өбө (ордук сааһын ситэ илэк өбө) төһө эмэ билэннээх киши буолан бараан, төһө бу сыылга суолга үктэниэ, социалистическай общество уонна билэнгиги государствобт өскүөнүн көһүннэ тинийэ дьөн мууахсыһа саныамыт. Итинни сымччакх үөрөһө, үлэни да сыйлаан мускут ойуи-санаатын байыттан чувствотыи кулуктуотта хаалан иһөөө биһаараар. Эмоциональнай

өтүүлэн нэмэгдэх культуралаах киһи интелектуальнай
өтүүлэн нүүдүү-балай киһиттэн түүх да өрдүгэ суоруу
кэриэтэ. Эмоциональнай культураны нитин билин-
иэ өсүүдэ саамай бастагы сөрүктэриттэн биһрдэстэ-
ра. Билигин киһи духовнай өсүүн, үлэмшр үлэти
бары өтүүгөр улахан уларыттылар бараллар, ол киһи
киһи саамай нэмчэ, мындыр керэһи механизмнарын
сүөгэттэ өрдүк үрдээн нһэр. Бу өсүүдэ нитин үлэ-
ти уларытаары, тунгараары модьуйар.

Бийиги обществобытыгар хас бичирим, кини бичэ-
тин духовнай олоһор, ой-санаа өттүнэн сайдыы-
тыгар бөлкөмтөтө удаатан нһэр.

Бу хэмжээг педагогтар өтгүүлэгчид сурдаг сэрхгээх, өйднөх салалтаа илгээдэг. Ойнон итгэлгүйчлэн амарах, үгүйсгэх саалааг хэрхэснээр бусдын хайртай, илгээх хэрхэснээр илгээхгүйчлэн (ордуу саалааг сүтээх хэрхэснээр) бэлтгэн өгч-салаа өтгүүлэн сайдмалтайгаар хийдэг салалттайгаар, тэгн бэлтгэмтгүйчлэн уурааг бэлтгэхгээх. Илгээх бэлтгэн дуурааг олохгүй, өгч-салаагтай, чухт-малтай илгээх, таага өгдүү сатыаг хэрхэснээр сүтээх салалттайгаар саалааг. Дээрхдээх илгээхчлэн илгээх салалттайгаар тунхааа, өгч бэлтгэн дуурааг олохгүйчлэн бэлтгэн бэлтгэхгээх, өгдүү сатыаг бэлтгэн бэлтгэхгээх бэлтгэн бэлтгэхгээх.

Бэйэтин бэйэтэ ытыктаабат киһи, майгы-сигилин, өй-санаа өтүүнөн хаһан да баай буолбат. Киһи бэйэтин убаастанар, чинчийэй буолуута, олоххо суолтатын биллиинтэ — буруус таас курдук киһи чувстволарын үрүүс кулутураһаах ына чочуйар. Биллэнтиг чинээччи өбөнү ити буруус тааһы сатаан туттарга үөрөтөхтөөх. Өскөтүү, эдэр киһи общественнай быраабалтаны, тусу-даретисеннай сокуону тутуһанат, үрөбө, үлэтэ-хийдэх да буоларыгар кымаардаабат, дөөч-сөгө киһи түбүнэн түүх дин санымырын аахайбат бүүлэһиһа, эд аата, бастанан туран, бу киһи бэйэтин бэйэтэ убаастаабат. Үүнэн эрэр эдэр киһини бэйэтин олоххо суолтатын биллэр, ону түһүн биэрбэт ына нитэр буоллааха, нигэччи, аан бастанан, бэйэтэ киһи личностей үрдүктүү тутуохтаах, ытыктыахтаах.

Кийн б-йэтин билинэр, дьолуунаах оёдоох-санаа-
лаах, чусестволаах буолларына, бу лическа коллектив
дэбдыааны сорох ардыгар хавчачахтыр сон. Ууһун
эрэр кийн сайдытыгар нитин сабыдыала сорох арды-
гар ууһ-уһы буоларын аахсар наадалаах. Ол курдук,
лическа кууска дьайар сабыдыал сорох оёоку не-
пчинтэн утарсымга, ардыгар абаба-сатада тирэрдэн
сон. Нигилдээччи, ким да ороһевот, соёотох мин байан
туһум дин санаыар буолларына нитээччи олус сэрэх-
тээх буолуохлаах уонна коллектив бүтүүнүн дүүдү-
гар таһаарар наадалаарын дуу, суобун дуу барт мын-
тымык быһаарыахтаах.

П. Е. ДЬЯЧКОВСКАЯ тылбаана,
(Салгыыта бачароттонно).

ДОСААФ 50 СЫЛА

ДӨСЛААФ үйэ агарын устата дейду оборонатын бодортуугууга, үзэлнүттэри советский патриотизм ынаштыгар ийиннэ, социализм сүтүһиндэрин коммунизмингэ астиһаһаһа бодолдоһор.

Үлэнттэр добровольнай об-
рооннай өбнөсөөдөрө дөхөөдөр.

ТЕРНОПОЛЬСКАЯ УОБАЛАС

Уулбалас үлгирчигээр албан аатыр-
дып Испытатель-летчик, Совет-
ской Союз үс тугулзэх Герой,
авиация маршала А. И. Покрыш-
нины кытта ордөөбүтүн ыкса до-
ордуу сибээни тутуһаллар. Тер-
нопольцтар А. И. Покрышкины
ССРС Верховнай Советын депута-
тынан быыбардаан, үрдүн итбэ-
ли аңорбуттара. Соторутаабыта
ССРС ДОСААФ Иний комитетын
председател А. И. Покрышкин
быыбарлааччыларыгар сырытта

СНИМОНКА: А. И. Покрышкин
ДОСААФ нулуубун чиглэннэрин
кытта.

ССТА фотохронината.

тыгар, көмөлөшөр обществона — ОСО-га уламатыалдан тэрилди бунтара.

1927 сылтаахха тохсунньу 3

күнүгэр Аппахымы сүөһүлэ делегатын ууһа ОССО пленумун маттыгылаахтарын хабарукаах муһаахтарыгар ОСОАВНАХЦМЫ — үлөһүтүгэр маассабай дөрбөһөнү байыаһынай-нариотачеһыай торһатаһары тэрийэр туһу

бунаи башдарини ылыммат-
чара. Оттоң 1951 сыа атырдах
ийаттан ДОСААФ дөөң ааттам-
мыа.

Оборонний общество дойдуу
көмүскэллннгэ нэлэлэнгээни
бөлэмээлинигэ удахан үлөн-
ытта. Ага дойдуну көмүскүүр
Улуу сарингэ билиги шоруолшут.
Бүтүн аан дойду үрдүнэн ис-
торическай суолтатаах кыймы-
тын ситиһингэ дьонунаах на-
зааты кпалэрбита. Сарин баста-
ны мидарыгар ф р о н т а
ОСОАВНАХИМ мажүйүкүнүн
члениннэро барбыттара. Кини-
дэргэн үгүстөрө наадаанаах ба-
йнаашый уонна байырдай-тох-
иноскай бөлүмнөөх аталар. Обо-
роннай общество үгүс пилд-
лэнчиллэро остөөвү кытта төрөй-
лүу кырыгысыттара.

Билгийн ДОСЛААФ нэгжлэгтэр
80 мэхүйхонтон тахса кишл ени-
р-р. Дойдуга общество 320 ты-
болынча мангайгы сулуох тарил,
тэлэрэ билдлар.

Байгалин 50 жилийн дурсгээр
ДОСААФ ССРН XV сьлийн
гуураахтарын төлөрүүг элбэх
үлээн ыытар. **ССА.**

Үлэһит
коллективка
махтал

[illegible]

Эти иши бу кыялымызга
үлөйт коллективга иштин
максатыбыз.

Ким, Матрена, Минин
СЛЕПЦОВТАР

Гарриэт Тетъян

Гаврил, Татьяна
Валя, Поля, Игорь
ПРОТОДЬЯКОНОВТАР.

Чуашара.

Редантер А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ

БИНИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700, Чурапчы с. Карл Маркс
уул. 12. **ТЕЛЕФОННАРБЫТ:** редактор—91-395, отделлар—91—495, уопсай—
91-505.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Янгутской АССР.